

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 21 D'OCTUBRE DE 1910
Núm. 1660 ————— ANY XXXII

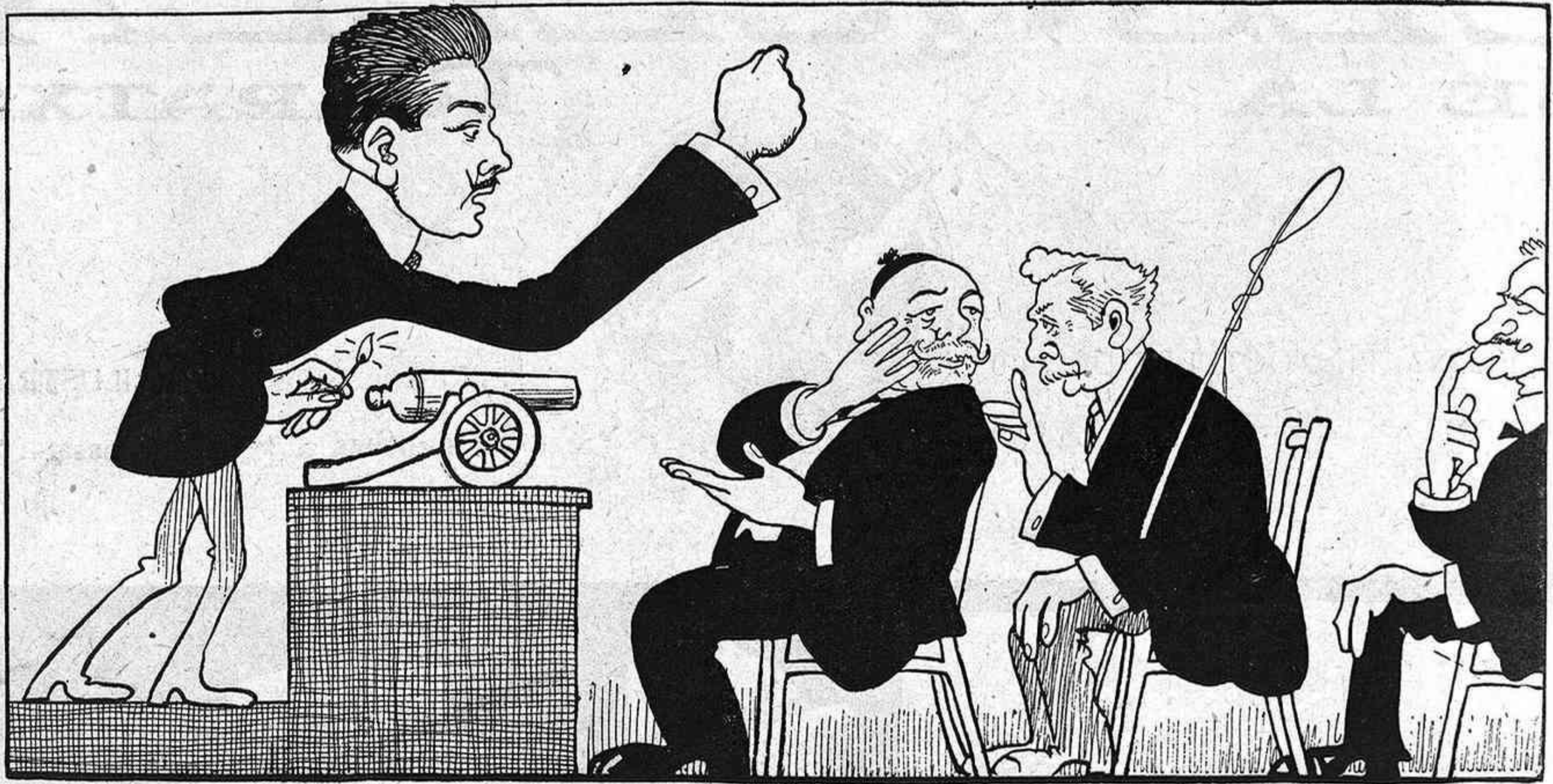

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT
10 centims ————— Atrassats: 20

TUBERCULOSIS

—Trescents setanta cinc metges?... Ai, ai, ai, pobres de nosaltres!

CONFERENCIA RADICAL...

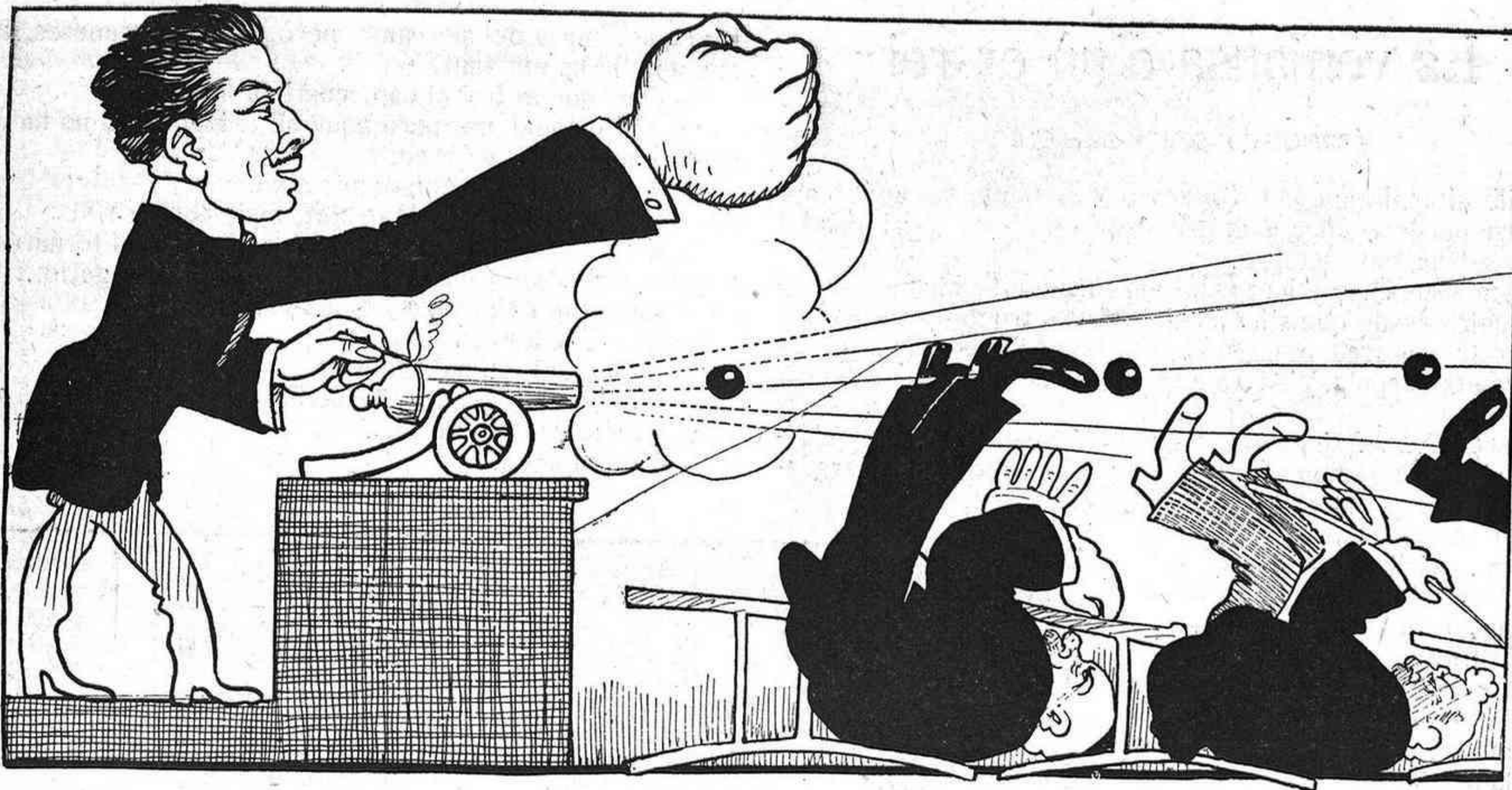
EN SERRACLARA:—*Què es això que té damunt de la taula en Guerra del Río?*
 EN MIR:—*Dèu ser un fonògrafo...*

MUNICIPALESCA

Al voltant d'una conferència

Quan ens posem a escriure aquestes ratlles totes les converses dels barcelonins—dels barcelonins que acostumen a parlar d'alguna cosa—giren a l'entorn de la conferència que'l senyor Guerra del Río, significat jove *rebelde*, donà al saló de la *Casa del Pueblo*. La disertació del senyor Guerra del Río—perquè aquet nom té, a les nostres orelles de plebs, tota la significació d'una política?—fou, a l'esser coneguda, objecte de tota mena de comentaris. *El Progreso* no n'ha dit mitja paraula. Sols per una breu ressenya de *La Tribuna* y alguns informes particulars sabem que disparà l'orador bala rasa contra la majoria radical de l'Ajuntament, contra els senyors Serraclara y Mir d'una manera especial. El nom del primer fou pronunciat pel senyor Guerra ab totes les lletres, y tantes quantes vegades sortí irat de la seva boca, una salva d'aplaudiments sorollosa y entusiasta indicava al conferenciant la conformitat de l'auditori ab els seus violents anatemes. La decisió del senyor Guerra del Río es la resultancia d'un procés que lentament va elaborantse en el sí de la majoria radical del Municipi, y que té com a primer y principal fonament tot un món de petites enveges y insanes rivalitats, alhora que'l desencadenament de les més desenfrenades concupiscencies. El cos electoral netament lerrouxista veu ab manifest desagrado la conducta seguida a la Casa Gran pels seus prohoms, algun dels quals porta desde que es regidor una fastuosa vida de príncep, que contrasta ab la posició que abans tenia y que no li permetia disposar d'un miserable jas de palla sobre'l que poder deixarse caure a les nits. Perxò la paraula acusadora del jove propagandista trobà un ambient favorable en la multitud que l'escoltava, y perxò la conferència contra 'ls regidors ve a constituir un greu dilema pera'n Lerroux. El fet de que utilisés el senyor Guerra una tribuna que podriem dirne *oficial* portà a molts, fins y tot a gran part dels iniciats en les interioritats y els misteris insondables de la política radical, a suposar que comptava el conferenciant ab el benaplacit o assentiment del quefe, cansat de veure als seus sumarse un dia y altre a l'enemic. Cal confessar que la versió no semblava, a primera vista, del tot infundada. Emprò tot seguit corregueren les veus de que en Lerroux res ne sabia, de que'l fet d'anar en Guerra a la *Casa del Pueblo* obeí a una *badada* de l'intellectual (?) ex-regidor Vila, de que no fora difícil que'l quefe desautorisés al conferenciant, y que eren d'un ordre ben diferent les raons

que mogueren al senyor Guerra a donar una tan extemporània campanada. Una prova de lo delicat del cas, de com s'ha portat la cosa, la tenim en la conducta observada pel *Progreso*, tan xerraire y tan amatent en altres ocasions a posar en pràctica el principi d'*embolica que fa fort*, y que, en actitud de veureles venir, no s'ha atrevit a dir *aquesta boca es meva* a l'hora que marquem els presents comentaris. Y's comprèn. Millor dit. Ho comprenem nosaltres, enterats de la trama lerrouxista. Ho compendrà el llegidor tantost l'haguem posat al corrent d'alguns detalls que no tenen desperdici. Un temps hi hagué en que subsistí entre'ls elements anomenats *jóvenes rebeldes* y l'Emilià Iglesias una tan gran disparitat de criteri, una tan manifesta antipatia, que més d'un cop se tradiren en topades violentes y disgustos d'una y altra banda. L'agrupació editora de *La Rebel·dia* ha disfrutat en tot temps d'un gran predicament y una ostensible preponderancia entre la gran massa del partit. Representants de l'extrema esquerra radical, han comptat els seus components en tota ocasió ab l'estima y l'apoi del quefe, que ha tingut pera ells els més ressonants y memorables conceptes ultrarevolucionaris. Una de les primeres figures d'aquet conglomerat d'esperits propensos a totes les inquietuts, promptes a totes les bullangues, contraris a tot quietisme, ho ha sigut en Guerra del Río, jove advocat, de paraula xardorosa y facil, a l'ensemps que dotat d'un esperit batallador. Per raons que no són del cas, figurà en Guerra del Río com a un dels més acerrims enemics d'aquesta patum que's diu *Emiliano*, pobre ànima de canti, quina exagerada pusilimitat tant ens ha fet riure y enraonar. L'element director del lerrouxisme barceloní té ben presenta en la memoria certa sessió de la junta municipal, en la qual feu en Guerra suar sang y aigua al pobre Emilià, que quedà moralment esmicolat per les paraules de l'animós jove rebel. El prestigi y l'autoritat de l'*Emiliano* sortiren d'aquella junta ferits de mort per la dialèctica d'en Guerra. Al guanyar la soletat de la seva cambra comprengué l'abonyegat galleg, contrari a tota turbulencia, que se les havia ab gent de perill, y que *los jóvenes rebeldes* li darien un què sentir. Passada la primera impressió se donà l'Emiliano compte exacte de que era congraciarse ab en Guerra lo que més li convenia. Fem gracia al llegidor dels recursos de que l'infelís se valgué pera sortirse en be del seu proposit. Valgui el dir que avui es en Guerra el seu passant, lo que, per altre cantó, ha valgut an aquest el perdre un xic en la consideració de que als ulls de bona part dels seus companys abans disfrutava. L'aproximació entre en Guerra y l'actual seu *principal* no ha estat ben vista pels joves revolucionaris... Explicat aquet punt importantíssim, anem a la conferència de la nit del dijous passat. Entre'ls que més d'aprop estan enterats de la marxa de les coses de Cà la Ciutat es public y notori que una

...Y RESULTAT NATURAL

Pum!... Pum!!... Pum!!!...

de les pretensions de l'Emilià ha sigut sempre la de voler intervenir de casa seva estant, en la resolució dels diferents assumptes que a la aprovació del Consistori's presenten. Creu l'Emiliano que l'actuar, de fet, de director de l'orgue del partit, junt ab la seva calitat de diputat, li confereixen el dret de convertir-se en una especie de poder ocult que'ls regidors han d'acatar. No té en compte que la seva influencia a l'Ajuntament va acabar el dia que va sortir-se'n, y aquest error en que viu porta empitats als regidors, que no amaguen el seu disgust. L'Emiliano voldria actuar de concejal honorari. Fóra la seva aspiració la de que entre'ls regidors lerrouxistes s'atenguessin les seves indicacions com veritables manaments. La pràctica s'encarregà, no obstant, de demostrar al famós *enfant terrible* que això era una quimera, y que de prebendes y negocis no n'hi ha prou pels que'n demanen. Tan malament li han sortit els comptes, tant l'ha contrariat el no poder *sucar*, que ha declarat a la majoria poc menos que la guerra a mort. La seva inquina pels regidors arribà al comble el dia en que, per no resoldre's de conformitat ab el seu desitg cert assumpte relacionat ab unes acerces d'un dels principals mercats, va enterarse de que li era precis retornar una respectable quantitat que pera la pràctica de *certes gestions* l'home s'havia embutxacat. Tan fonda fou la seva contrarietat en aquet punt, que no manca qui assegura que anà a donar compte an en Lerroux de lo especial de la seva situació y del compromís en que la desobediencia dels regidors el colocava. En Lerroux, que en el fondo no'l pot veure ni en pintura, —això hauria d'explicarse apart— li digué que s'alegrava de veure'l bo, y que tant pel prestigi del partit com pel seu bon nom, era lo més encertat tornar els diners a les persones que, suposantli una influencia de que no disposa, els hi havien *anticipat*. Citem aquet cas per esser el més recent dels molts que entre l'Emiliano y els regidors s'han suscitat. El debat a que donà lloc arribà al públic en forma d'acalorada disputa sostinguda per l'Emilià desde *El Progreso* y en Mir y Miró desde *El Diluvio*. La venjansa de l'Emiliano ha consistit en aprofitarse de la serie de caigudes y desacerts de la majoria radical pera, per sota mà, alentar una campanya despiatada contra l'actual gestió municipal, campanya que, per altra part, sab de sobres per endavant que ha d'esser ben vista per la gent. An aquet plan obeeix el que'ls innombrables assistents al *meeting* que'l dia 9 de l'actual se celebrà a la *Casa del Pueblo* esperessin l'arribada dels senyors Mir y Serrallara pera ferlos patent el seu disgust. Enters dels propòsits de la *tarregada*, optaren els senyors Mir y Serrallara per no deixarse veure. Els pitos quedaren a les butxaques de la massa, que al proposarse fer justicia en les persones dels seus correligionaris Serrallara y Mir no sabia que anava a fer el joc del minúscul y espantadís diputat galleg, de qual

despit n'ha sigut una nova manifestació la sonada conferencia del senyor Guerra del Río. Ens porta a dir que la conferencia ha sigut obra de l'Emiliano y no d'en Lerroux el fet claríssim y incontrovertible de que ara menos que mai convé an en Lerroux fixar l'atenció del públic en les coses de l'Ajuntament, proxim com està lo de les aigües del senyor Gonzalo Rivas. Aclarit aquest aspecte, suficient pera allunyar tota sospita de la seva intervenció en lo de la conferencia, cal preguntar: quina serà la conducta del quefe davant d'aquet bullit? En esbrinar això està el bussilis. (*) Contrariament a lo que's diu, dubtem nosaltres que s'atreveixi en Lerroux a censurar l'acte del senyor Guerra, ja que'l ferho equivaldria a aprovar la gestió regidoresca del senyor Serrallara, sobre'l qual pesa, entre altres que'ns portarien un xic lluny, l'acusació gravíssima d'haver autorisat les escandaloses obres de fortificació de la residencia dels jesuites, y l'haverse agenollat damunt les esmolades llosanes de la Catedral el dia de la vinguda de l'Infanta, talment com hauria pogut ferho el seu colega senyor Albó. Sobre'ls senyors Serrallara y Mir pesa, además, aquets dies l'inculpació d'haver posposat les conveniencies del carrec als principis politics del partit a l'oposarse a que pels radicals de l'Ajuntament se fes als revolucionaris portugueses part de la simpatia que per aquets senten. Al senyor Serrallara se li censura aixís mateix, ab duresa, el que hagués retingut en son poder un telegrama en el qual contestà el ministeri portuguès a una salutació que pel resto dels concejals va esserli dirigida. La conferencia d'en Guerra ha fet al senyor Serrallara l'efecte d'una manxiula, lo que's comprèn, després de tot. Fins a nosaltres ha arribat el remor de que, en el cas de que aixís ho estimi necessari, no mirará el senyor Serrallara d'*esqueixar d'un cop la grua*, lo que'ns permetrà, en tot cas, sentirne de verdes y de madures, com vulgarment se diu. Per nosaltres que no quedí. Escoltar al senyor Serrallara—tan atent, tan amable y ceremoniós—ens serà, al cap-d'avall, més grat a l'oido que assistir als *vermouts* del Romea y presenciar com l'Aymerich amenisa les seves pallassades dient *trayatu per teatro, flara per frare y fasiologia per fisiologia*.

Encara que lo primer ens costi sempre més diners.

Boy

(*) Aquest article ha sigut escrit unes hores abans de la conferencia de la *Casa del Pueblo*, en la qual els conceptes d'en Lerroux han sigut, per primera vegada, rebuts ab significativa fredor per part dels seus. En Lerroux ha volgut defensar la conducta dels regidors radicals. Quedi fet el judici de la conferencia dient que en Lerroux ha estat inhàbil de paraula, imprecís y gens afortunat al exaltar l'obra regidoresca dels seus amics, y que'l jove Guerra del Río fou objecte d'una grandiosa manifestació de simpatia al sortir de la *Casa del Pueblo*. L'esperada conferencia pot reduirse a lo de paraules... paraules... L'Emilià com deù riure, allà, a Madrid!

B.

La venjansa d'un ex-rei

(CROQUIS COMIC-DRAMATIC)

Gibraltar. Palau del governador de la plassa, aont està provisionalment allotjat el que sigué rei de Portugal fins el dia 5 del corrent Octubre.

Don Manuel, que ha passat molt mala nit—com acostuma a succeirli desde que s'ha quedat sense trono—surt del seu quarto. Dona tres o quatre passos per l'habitació, que es una saleta-despaig, y s'fixa en un periodic que hi ha sobre la taula.

—¡Aiai!... ¿Què es això?... ¿Un número d'*O Século* il·lustrat, ab una caricatura en la que se'm pren desconsideradament el pèl?... ¿Qui pot haverlo deixat aquí aquet paperot?... Veiam... Cridem an en Florenci.

Y apretant un botó que hi ha a la paret, fa sonar un timbre.

En Florenci es un xicot portuguès, entrat al seu servei precisament el dia abans. L'ex-rei l'ha trobat a Gibraltar, y per allò de que la patria sempre tira, necessitant un criat—perquè tots els que tenia li han fugit—més s'ha estimat an ell que a qualsevol altre.

—¿M'ha cridat, senyor?

—Majestat, majestat!... Inglaterra no ha reconegut encara la república, y per lo tant, aquí soc tan rei com abans.

—Jo'm creia...

—Basta!... Un criat no té'l dret de creure res.

En Florenci arronsa les espatlles y s'mira a don Manuel, esperant les seves ordres.

L'ex-rei agafa el paper que hi ha sobre la taula y el presenta al criat.

—¿D'aont ha sortit aquet *Século*?

—¿Aquet *Século*?...

—Sí. ¿Còm ha pogut entrar en les meves habitacions?

—Va ser... (*baixant el cap*) va ser un descuit.

—¿Un descuit de qui?

—D'un servidor.

—¿Això vol dir que'l periodic es teu?...

—Sí, senyor.

—Majestat, majestat!...

—Sí, majestat, es meu; però... si'l vol, ja l'hi dono.—

Criatura y tot com es, don Manuel s'enfada com un home.

—¿Es dir que al atreviment d'introduir a casa meva caricatures que m'ofenen y'm ridiculisen, encara hi anyadeixes la frescura de burlarte de mi?... Té... ¿Que no te'ls has mirat aquets ninots?... ¿Que no has vist en quina forma'm posen?... Contesta, digues... ¿Què te'n sembla d'això?...

En Florenci no sab què respondre. Comprèn que, efectivament, ha sigut un beneit deixantse al damunt de la taula una carica-

tura que s'burla del seu amo; però, de totes maneres, troba que no n'hi ha per tant.

—Com que al fi y al cap, vostè ja no es rei...

—A Portugal no, però aquí sí!... Inglaterra no ha reconegut encara al nou Govern...

—Be, home; no s'enfadi per això...

—¿Còm! ¿Home?... Majestat, majestat!...

—Doncs be, majestat; li prometo que no hi tornaré més y que sempre que rebí *O Século* procuraré amagarlo...

—Es inutil. (*Molt sec.*) Quedes despedit.

—Ei... poc a poc...

Don Manuel, ab més energia:

—He dit que quedes despedit; desde ara, desde aquet mateix moment. ¡Veste'n!...

—No pot ser...

DUBTE

—Y si no fos veritat?... Ara m'agradaria que sortís alguna monja, que l'hi preguntaria...

NOTES DE LA SETMANA

—¿No?...
 —No, senyor. Quan a un home se'l despatxa, se li han de donar vuit dies de temps.
 L'ex-rei, somrient ab aire victoriós:
 —Jo no 'ls haig de donar a ningú.
 —¿Per què?
 —¡Perquè a mi tampoc varen donarme 'ls!...—
 Atrapat pel seu mateix argument, en Florenci agafa *O Sèculo*, gira quia y desapareix pel foro.
 Teló rapid.

MATIAS BONAFÉ

Barcelona. Congrès lliurepensador.

Ves al Plata y torna al Born

A bordo del *Re Umberto* y en travessia directa, el nostre entranyable amic Santiago Rusiñol va sortir el dia 8 d'aquet mes en direcció a Barcelona; lo qual vol dir que de diumenge a dilluns que ve, si no hi ha complicacions, el tindrem aquí, entre nosaltres.

Ja havem tingut ocasió de fer avinent que a l'Argentina, a l'Uruguay, a tot arreu, l'ilustre autor de *La mare* ha sigut rebut ab palmes y constantment festejat com a genuí representant de la nostra terra, y aquí, ara, parlarem de llassos de germanor y de vinculacions de rassa... però deixemho corre. Lo essencial es que arriba y arriba bo y sà y ab ganes de fer enraonar encara més a tots aquells que'l bescanten perquè treballa massa, que ara sí que se li'n gira de feina si vol fer tota la que li han encarregat els americans.

Per les interessants y pintoresques notes de viatge que d'ell ha vingut donant L'ESQUELLA—notes que seguirem publicant fins que s'acabi'l *re-puesto*—els estimats llegidors s'hauran pogut fer carrec de les moltes y variades impressions rebudes pel nostre company al Plata y que tan admirable y suggestivament ha sapigut transcriure en les quartilles que'ns ha anat enviant ab un mètode y una puntualitat més dignes del *Senyor Esteve* que del seu historiador.

Tenim motius pera creure que'l nostre bon amic ve satisfet de la llarga *tournee*, però encara'ls tenim més fermes pera assegurar que la seva satisfacció no es res comparada ab la nostra al saber que torna a casa.

Perquè val a dir que ja us anyoravem, Tiago.

Els nostres brassos envejaran aquells llarguissims de les escolleres, que tindran la sort d'abrassarvos, ab barco y tot, primer que nosaltres.

Cementiri lliure. Aniversari del fusellament d'en Ferrer y Guardia.

Gent de broma

Marcada ab els signes indubitables de *suelto de contaduría*, ha aparegut aquets dies en la premsa local la següent nota:

«Deseoso el alcalde, señor Roig y Bergadá, de que los ciudadanos de Barcelona tengamos un paseo marítimo, como corresponde á una población como la nuestra, encargó al arquitecto municipal, señor Falqués, viera si era posible un paseo encima de los tinglados del muelle, con dos escaleras ornamentales á ambos extremos. El señor Falqués ha manifestado que la cosa era factible, y entonces el señor alcalde le ha encargado se vea con el ingeniero de las obras del Puerto para ponerse de acuerdo y luego pedir á la Junta la autorización necesaria para proceder á la realización de una mejora que será vista con agrado por Barcelona entera.»

Doncs be; això—en confiança ja podem dirho—es senzillament una broma, més o menys pesada, que entre'l senyor Roig y Bergadá, el senyor Falqués y la premsa volen jugar al public barceloní, sempre credul y ignocent.

L'arcalde fa broma al imaginar-se que sobre'ls tinglados del moll pot establirshi un passeig marítim.

El senyor Falqués fa broma al manifestar al senyor Roig que la cosa es factible, mitjansant la simple construcció de dues escales monumentals.

Y la premsa fa broma a l'acullir en ses columnes gazetilles com aquesta, basades en l'absurde y orientades al desengany.

Damunt dels tinglados del moll no pot establirshi un passeig marítim *si no's pren abans la precaució de fer els tinglados nous de cap a peus.*

L'ocasió de plantejar aquet projecte era quan els tinglados anaven a construirse. Ara es tard. Ni'ls pilans, ni les parets, ni la coberta dels magatzems tenen resistencia pera aguantar el pes de les multituts que solen reunir-se en un passeig, sigui de la classe que's vulgui.

¿Ho dubten?... Molt be. Recordin els nostres lectors lo que avui diem, y el dia en que s'inauguri el passeig marítim concebut per l'arcalde, qualificat de possible pel senyor Falqués y admirat ja per la premsa, fassin el favor d'avisarnos.

Ens en hi anirem junts a darhi un vol.

Y si som a l'estiu, fins potser els convidarem a destapar una *grassiosa*.

DEL BORN AL PLATA

□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

XXVI

Els congressistes

Un altre dels estaments de que està perjudicada aquesta ciutat de Buenos Aires, després de les delegacions, es l'estament de congressistes.

El congressista té punts de semblansa ab la classe de delegats, per lo de la representació, per lo de la roba negra, pels posats serios, y lo dels brindis, y lo d'«alsar copes fraternes», però es molt diferent en molts altres punts.

El congressista ve a ser una mena de sabi sense feina que viatja ab rebaixa de preus, però aixís com an els delegats els paga la seva nació, el congressista's paga el gasto, y això es fet importantíssim.

Aixís com el delegat es home que porta un discurs al pap, el congressista du una memoria. La memoria que du el congressista, sol ser de lo més variat. «Del tubercul, en ses funcions.» «De l'escala de mortalitat.» «De la sòn a l'interior del Congo.» «De l'influencia del caixal del seny.» «De l'higienisació del subsol.» «De la malaltia de les pruneres.» De cent problemes que hi han pera resoldre y que's resolen en els congressos quasi sempre per unanimitat, per no haverlos de discutir, y perquè l'unic que hi entén es el que porta la memoria. Aquesta memoria hem de dir que no es lo que té més importancia. Lo important pera'l congressista es durne una, sia lo que sia, pera poderla viatjar ab la rebaixa de trens, y que ara a Moscou, ara al Paraguay, a Palma de Mallorca o a Bruselas, trobarse els sabis en familia pera fer un aplec de ciencia, un sandwich del sapiguer, que en comptes d'anar a fer un arròs a l'ermita de Sant Magí, s'entretenen a jugar a juntes y a fer *juergas* de transcendencia.

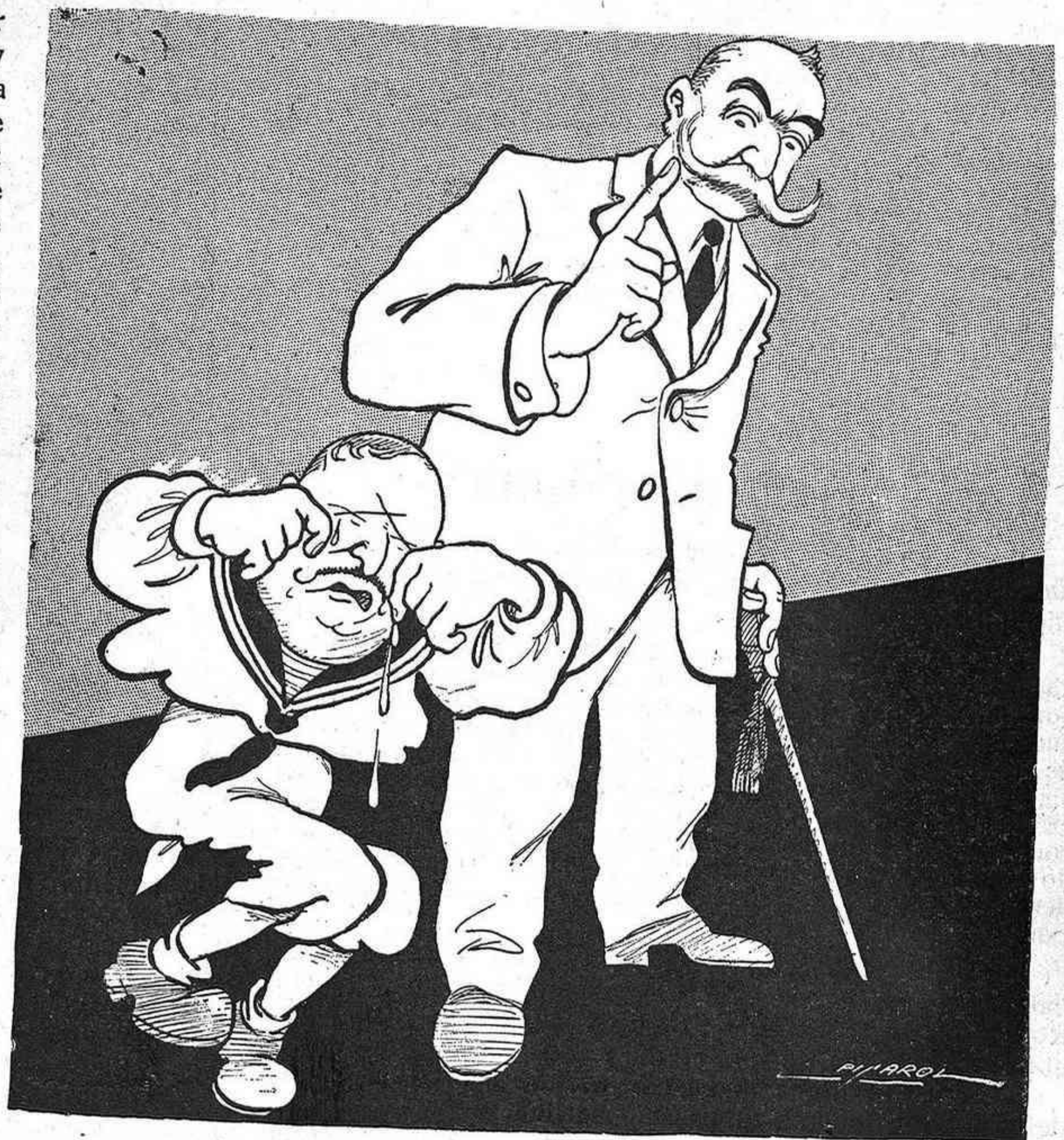
An aquestes sessions (ne diuen sessions) sempre hi veureu els mateixos homes que van ab les mateixes dònes. Per congressos a que haigin anat y per anys que portin al damunt, ells no muden ni poden mudar, perquè ja van neixer mudats, però mudats a la seva manera. Les levites que du el congressista, no hi ha cap sastre que les entengui ni que les sàpiga fer, o les fan al mateix congrés, o hi ha algun tallador que ells coneixen, que'ls ha pres la mida a tots junts y té l'especialitat del ram; els capells que calsen aquets sabis tampoc se pot saber de què són: són d'unes ales tan gronxadisses, d'un pèl tan llarg, d'un llustre tan lluent, d'una serietat tan catedràtica, que semblen una institució, o una penyorra llegada per un Fastenraht qualsevol que havia sigut congressista; les sabates que du el personal tampoc es obra de sabaters: es una enquadrernació de peu, d'un peu que ha perdut el número; y els vestits que porten les propies, ni ha estat de moda ni ho serà mai. Són vestits que han perdut el sexe: pantalons que's tornen faldilles, faldilles que's

tornen abrics, abrics que'ls surten faldons, y faldons que'ls donen la volta, y al ser al lloc que la dòna y té'l pit, en lloc de pit els surt hermillia, pera anar a parar a un coll de protestant, aquets colls de congressista que no són d'home ni de gallina.

Ab aquesta roba els congressistes tenen congrés (que aquesta es l'excusa). Se reuneixen un parell d'horetes en un teatre o en una sala; se treuen les seves memories; passen dues tardes nomenant juntes; celebren l'haverles nomenades; se distribueixen les ponencies; ho tornen a celebrar; llegeix un, els altres no escolten; aplaudeixen aixís que ha acabat, perquè ha acabat o per cortesia; voten, resolen, y tothom content: en cosa de cinc o sis jorns han resolt problemes tan serios que l'endemà, anant pel carrer, un se fa carrec de la millora.

Hem de dir que això, tan important pel be de l'humanitat, pel congressista es secundari. El congressista té altres ideals, lo mateix que'l delegat. Un dels ideals que tenen es presentarse y vinga targeta. Serà per la dificultat de pronunciar-se els noms que duen, que aquesta mena de senyors sempre s'han d'estar presentant. No'n veureu mai dos de plegats que aixís que arribi un tercer no hi hagi dues presentacions. Van viatjant junts per tot arreu, y a cada poble que arriben s'han de tornar a presentar. El presentarse es... una tasca, es quasi la única tasca, es el fi del seu viatjar, es el motor, y si no's poguessin anar presentant crec que's quedarien a casa.

Ademés, com deiem, se targetegen, y les targetes del con-

LA RARESA DEL REGIDOR

—Jo vull anar a Valencia!... Jo vull anar a Valencia!...
—Espera catorze o quinze anys, tonto, que aleshores els valencians ja no's recordaran de tu.

gressista no s'assemblen a cap de les altres. El nom no compta, en les targetes. Són noms tan russos o tan alemanys que mai ningú els ha sabut llegir. Lo que compta es lo que ve al darrera, es una llista interminable de tot lo que són aquets senyors o tot lo que representen. Comensant per membre de... etc., per corresponsals o corresponents, la llista de coses que duen es tan atapada y tan llarga, que a voltes no cap a la targeta y té de seguir a l'altra cara. Academic numerari de la societat de geografia de la Asumpció del Paraguai; amic honorari de l'eclipse de mil vuitcents noranta y pico; soci efectiu de la temperancia de l'ús y de l'abús de les cotilles: *individuo* supernumerari de l'aplec de filatelia pera la propagació del sello; secretari a perpetuitat de la junta municipal pera combatre l'ús dels mitjons; president de la protectora d'animals y plantes, y plantes y besties, y quan hi són tots, un bon *etc.*, y una *postdata*, y un altre *etc.* Aquestes targetes-catalegs són tan importants en l'ús y abús dels jocs ignocents congressistes que si no se les poguessin donar, junt ab les presentacions, creiem que no hi haurien congressos, y allavors sí que estariem frescos.

Desde'l moment que'ls congressistes ja s'han pogut presentar y s'han ben entargetat, s'acoblen com un sol sabi y ja no se separen més. Allí aont va l'un van els altres ab una avinensa exemplar. Aixís que veieu passar un cotxe carregat de congressistes hi veureu els altres darrera; si un porta gemelos ne porten tots; si un s'atura a veure un temple ja'ls teniu a tots de renglera davant de la columnada; si algun té alguna necessitat (que's pot ser congressista y tenirla) han de fer quia davant del *kiosco*; y quan n'entra un al cafè... l'omplenen.

L'omplenen, sí, però fan poc gasto. El congressista es sobri y auster, sia perquè aquest ofici d'anar llegint memories pel món, té'ls seus gastets extraordinaris; sia perquè quasi tots estan lligats ab algun reglament que'ls priva de no sé quantes coses, o perquè beuen en privat, o per respecte a la classe, la corporació congressista no beu, quan se troba reunida, més que xarop de grosella, y tot lo més horxata d'atmetlles, però, això sí: ab xarop y tot, el congressista sol ser alegre. Al cap d'una estona d'estar junts, si li dona a un per brindar, y alsa la copa de l'horxata ja n'hi ha un que canta al darrera; un cop ne canta un, ne canten dos, y en quant n'hi han dos ja tenim coral. En rus, en polac, en ianquí, en marsellès, s'arma un xivarri auster tan terrible, la grosella y la temperancia van tan a dojo intemperades, el patriotisme de tots esclata en un desbordament tan replè de coratge internacional, que si no's poguessin esbravar tornantse a donar les targetes, potser l'endemà a la tarda no hi tornaria a haver sessió y no acabarien de resoldre's tantes qüestions importants pera'l bé de l'humanitat y l'avensament dels pobles.

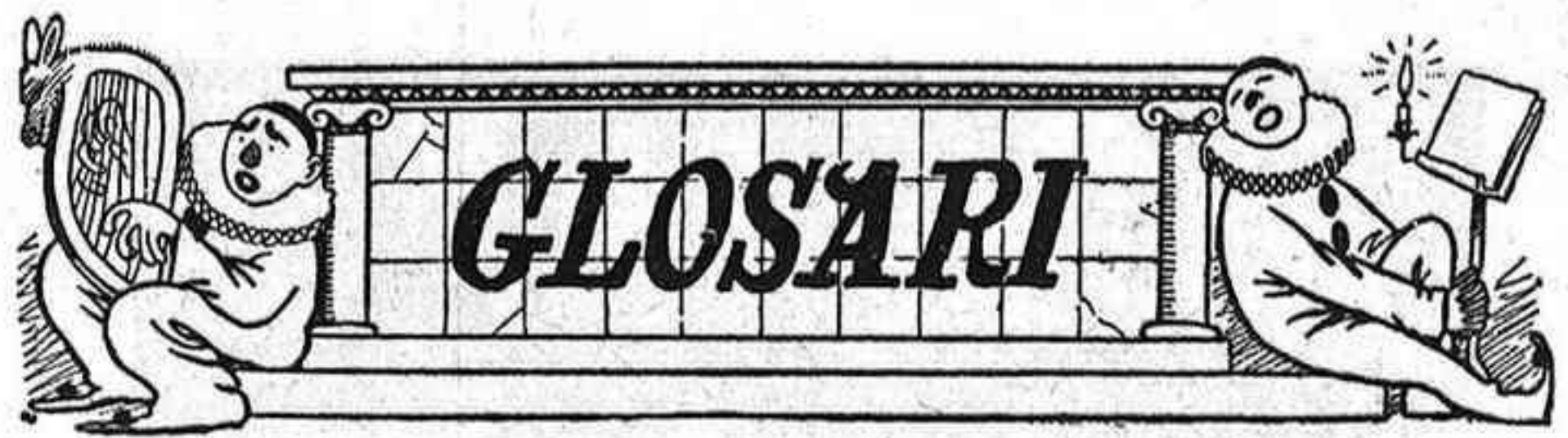
Però l'endemà segueixen, y resolen, y quan ho tenen tot ben resolt se'n van... a resoldre a un altre poble.

Els congressistes són uns homes que no's poden entretenir. Hi han tants altres llocs que'ls esperen! Es un número que vesteix tant, en una festa major, el de poder tenir un congrés! Són uns jocs florals tan moderns! Y l'Argentina, n'es tant de moderna!

Claror y avant! Visca el congressista! que dona llustre allí ont l'han rebut y surt enllustrat d'allí ont el reben.

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

«DE SOCIEDAD»

No tothom serveix pera reporter de salons aristocraticos. La prova es que la majoria de periodics barcelonins no'n tenen, y els pocs que'n gasten fan davant del gran món un paper a l'altura del paper de diari.

El gazetiller que's vulgui dedicar a furgar en les cases dels Arnús, Güell, López, Sanllehy, Olano, Sotolongo, Bertrand, Solferino, Fabra, Satriústegui, Muntadas, Rocamora, Vidal y Ribas o Castellflorida ha de saber, en primer lloc, distingir. La nostra aristocracia no assolirà mai l'excelencia indispensable mentres existeixi en ella la barreja de nobles y fabricants, d'ilustres vinguts a menos y botiguers enriquits; y, per lo mateix, els reporters de salons no's faran mai una sòlida reputació mentres no sàpiguen distingir entre'ls senyors y els pastors, entre'ls «linajudos» per dret propi y els que han eixit del no-res, com les granotetes y els gripaus.

El reporter de cases bones té l'obligació d'estar be de roba y d'adjectius encomiastics. La roba li facilita noves coneixences y els adjectius li suministren quelcom més positiu. Coneixem redactors d'aquella especialitat als quals cada «bella» els proporciona una copa de Xampany y cada «simpàtica» un «emparedado». Ell s'ha de saber de memoria, entre altres coses, el santoral, els títols nobiliaris, les gerarquies oficials, el significat de les condecoracions, els cambis de la moda y la genealogia de les families de doscents mil duros per amunt, coses molt més difícils d'apendre que les senyals del vigia de Montjuic. Ell ha de tenir pels dits la guia dels balnearis, les estacions termals y el «Código O», y no està de més que conegui poc o molt de les belles arts, dels sports y de la culinaria.

La vida del cronista de la «high-life» no pot ser més arrastrada. Quan ve'l dia d'un sant d'aquets populars, com Sant Josep o Sant Joan, els assalta-palaus no s'entenen de feina. Vinga la llista de les «Pepitas» y de les «Juanitas» que ja tenen cada any a punt en el carnet de notes, y vinga retocar cares a cops d'adjectius bonics, y vinga alabar decorats y vestuaris. Ells s'entretenen en pintar ab tota mena de detalls una dona vestida, molt més de lo que en una de despullada s'hi entretingria qualsevol pintor d'academies.

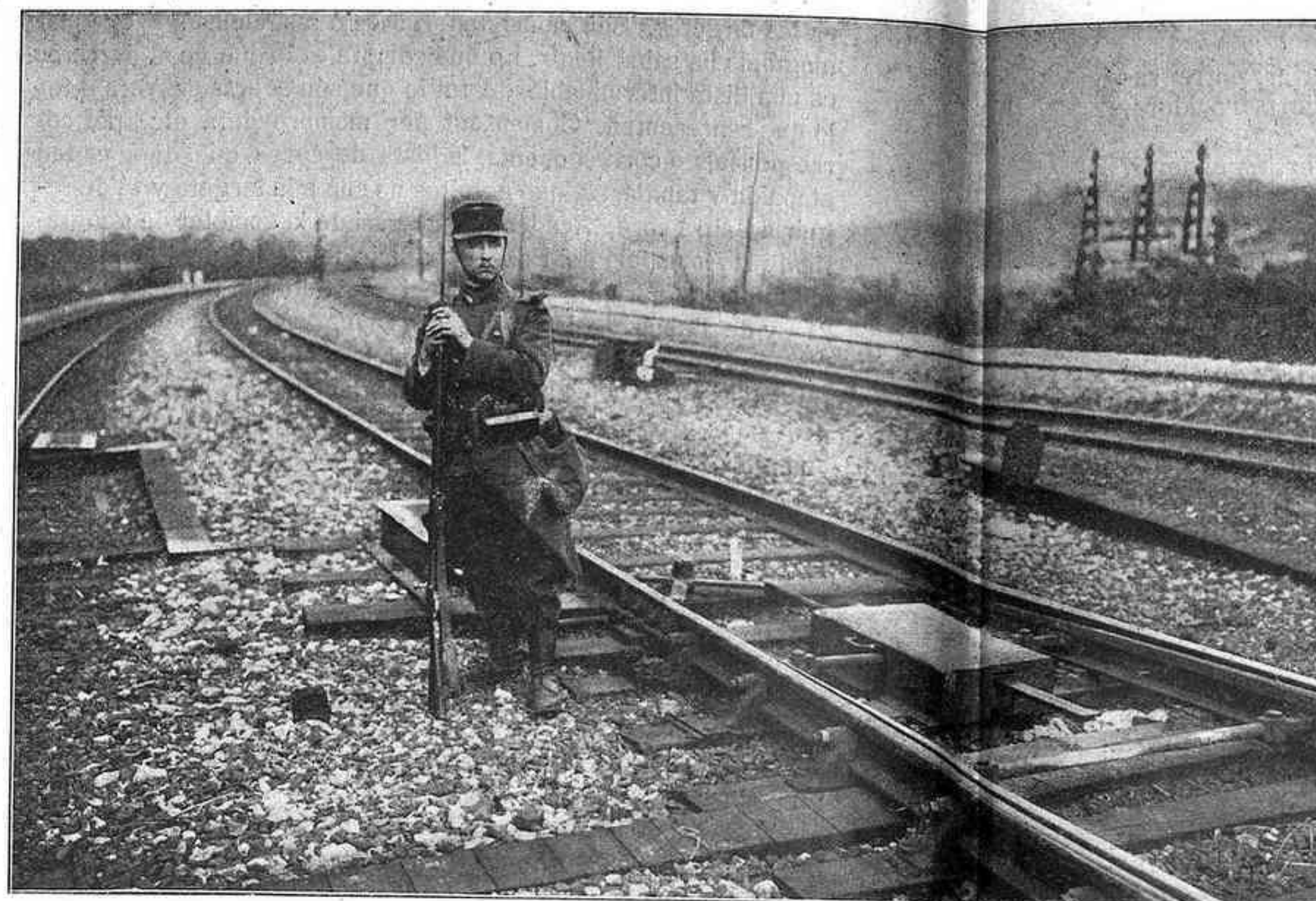
Els casoris acostumen a ser el fort d'aquets escriptors, que han canviat la ploma d'oca per la ploma de faisà. Ells se mantenen solters tota la vida, però això no priva de que, públicament, se declarin entusiastes partidaris del matrimoni. Y quan tenen la sort d'assistir a una boda d'aquestes de tro, que van seguides d'un dinar esplendí, a l'hora d'escriure la ressenya s'hi deixen anar agraits; y descriuen el «trousseau» de la núvia, que ha de ser o «magnífico», o «elegante», o «precioso», segons la renda que disfruten els sogres; y omplenen quartilles y més quartilles dictades pel ventrell, y acaben ab una «cordial enhorabuena á la feliz pareja», que es sempre un model d'estereotipia cursi.

Però, ai!... les tertulies, les vetllades familiars, els «five o'clocks» dels nostres senyors són tan escassos y—per què no dirho?—tan insipids, que be pot dirse que se'ls ha oscat l'estisora, al punt de que'l reporter se veu precisat a consignar únicament les defuncions y els deslliuraments. El mal ens ve d'origen. Perquè criavem tres o quatre comtes, un baró, cinc o sis ducs, set o vuit mar-

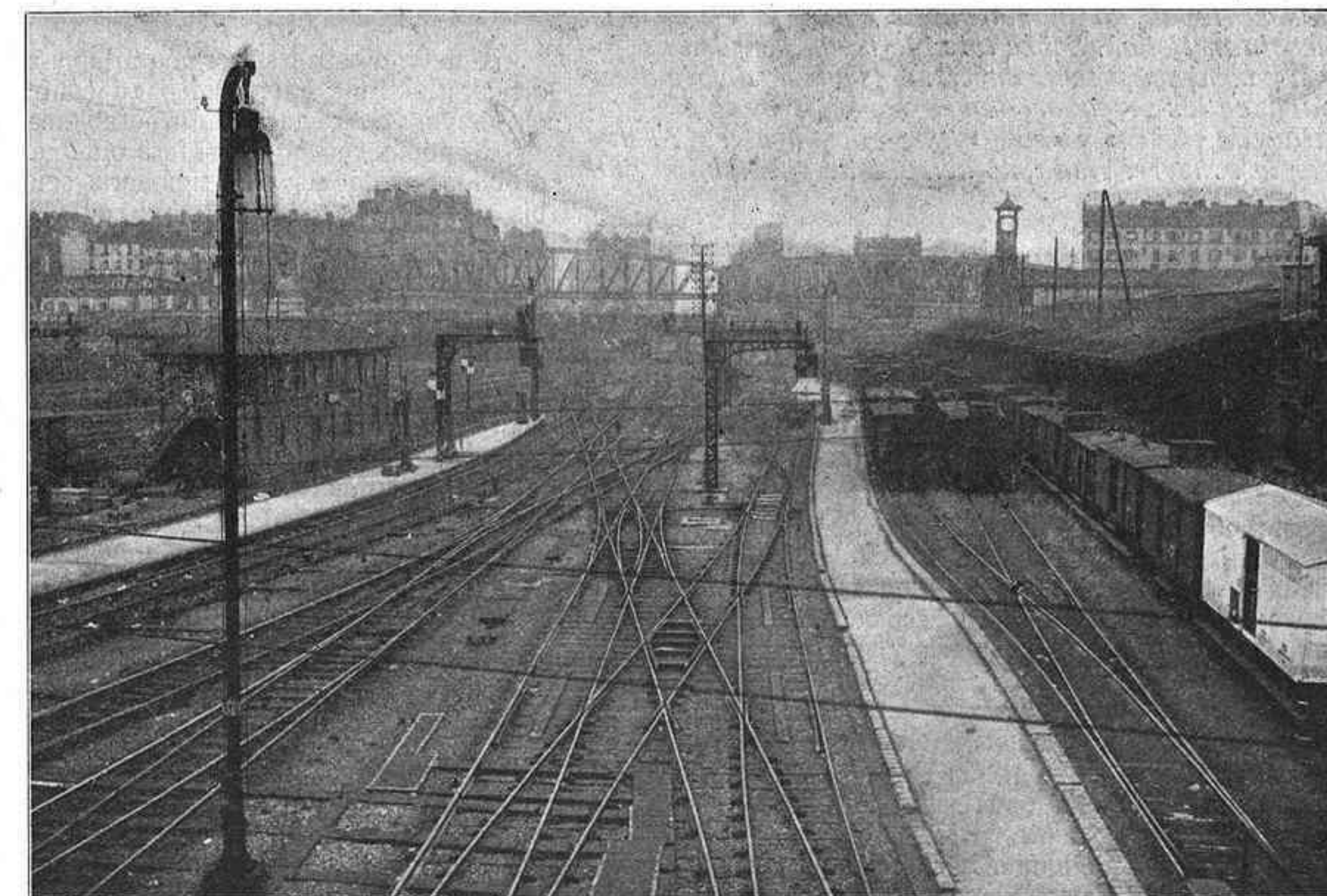
A FRANSA.—LA VAGA DELS FERROCARRILAIRES

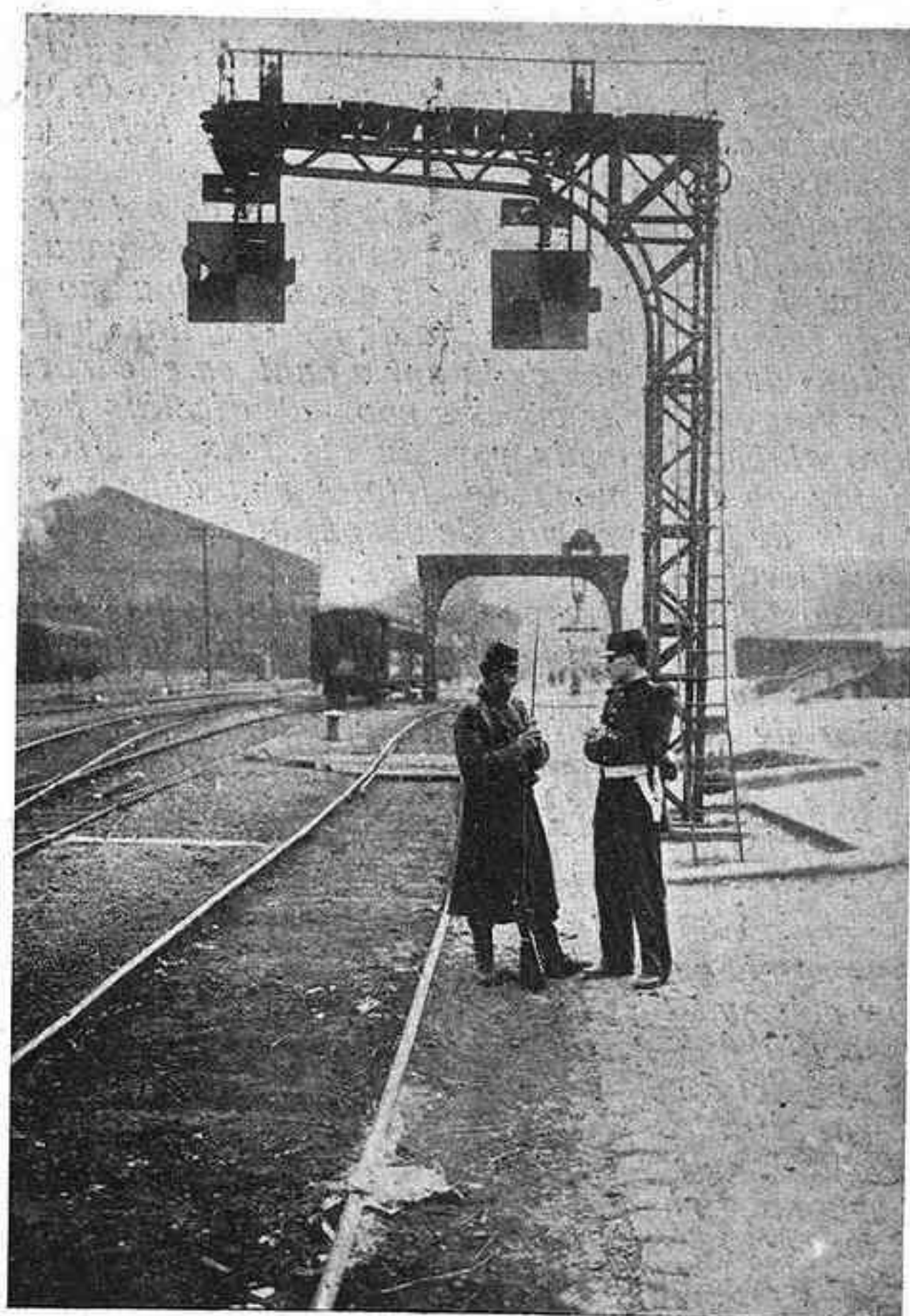
Ferrocarrilaires mobilisats ab caracter militar

Soldat vigilant un lloc ont l'agulla ha sigut espallada

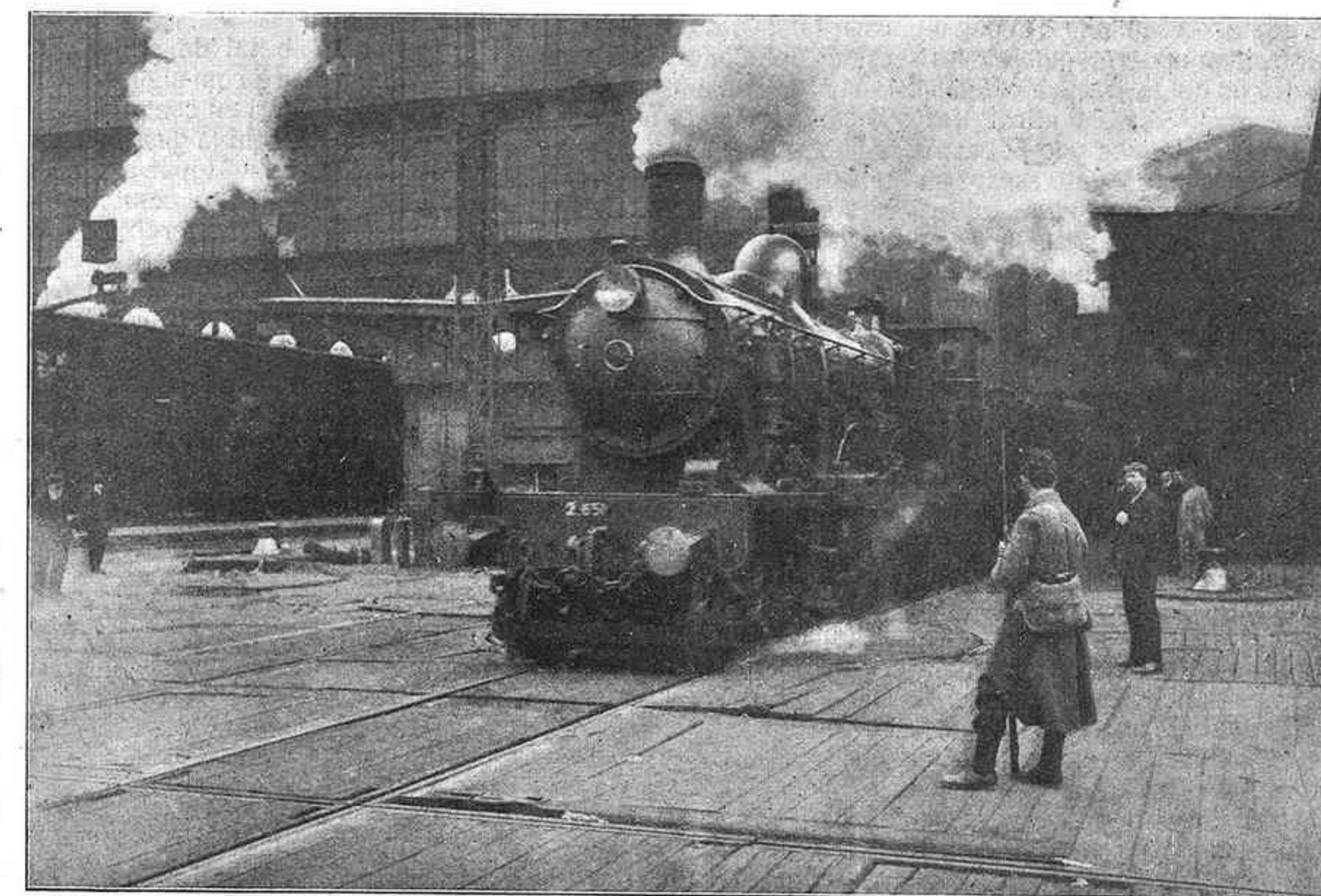
L'estació del Nort durant la vaga. (Vista interior.)

Soldats guardant un puesto de senyals

Servei de vigilància a la caseta de les agulles de Saint-Denis

Després de solucionada la vaga.—Sortida del rapid Paris-Calais

quesos y uns quants; desocupats «plens d'obligacions» ja'ns creiem ab dret de donarnos llustre de noblesa, y alguns diaris se veien ab cor de donar vida a una seccioneta especial de notes aristocràtiques.
 ¿Quina vida pot tenir aquí el reportatge de l'alt món, aquí aont l'alt món no sab omplir un teatre el dia que ve

una celebritat a visitar-nos; aont tota la seva representació cab en una «Sala Mercè»; aont tot el seu ideal monarquia no es capes d'organisar una caravana pera anar a saludar al rei a Valencia; aont tota la seva magnanimitat no arriba a complir la més migrada obra de beneficència?

En virtut d'això y en virtut de moltes altres raons que no's poden dir, la vida de la bona societat barcelonina toca'ls llindars de sa darrera posta, y els seus reporters se van decandint, decandint, que aviat no seran bons ni pels gossos y aviat no'ls quedarà altra salvació que una marquesa viuda...

Perquè, això sí, quan els reporters de salons aristocràtics se topen ab la marquesa viuda ja es com si haguessin tret el bè. Sobre tot si la bona senyora es generosa y comensa a tenir anyets. Ells que no deixin d'esmentarla en les seves cròniques soporíferes ab els qualificatius de «joven» y «bella», que ella, mentres Nostre Senyor la conservi viuda, no deixarà de posalshi un plat a taula.

XARAU

Tuberculosis

Hem llegit en un diari que en el Congrés contra la Tuberculosis que actualment se celebra en la nostra ciutat hi prenen part 2.000 metges. Heusaquí tot un exèrcit de doctors pera combatre al tristament famós bacil de Kock.

Cada un dels 2.000 metges d'aquet Congrés Internacional Ibero-Americà contra la Tuberculosis, va armat de procediment, d'observacions clíniques y de temes. En quant a temes, n'hi ha una veritable pluja. Si no anem equivocats, està dividit el Congrés en quinze seccions; cada secció té senyalats, per terme mitg, uns deu temes, desenrotllats per altres tants ponents. Això fa, si l'aritmètica no falla, cent cinquanta temes. D'aquí endavant podrà dirse en castellà: *Cada médico con su tema.*

Y no extranyin que aludim al castellà. Ja deuen estar enterats els nostres llegidors benvolguts de que en aquet Congrés contra la Tuberculosis no pot parlarse en català. Sobre això be prou que van barallarse, fa uns quants mesos, els metges barcelonins. De la polèmica en sortí la qüestió excèntrica de l'arrencament de la pell d'un anarquista tatuat. Nosaltres trobem mal fet que en les sessions del Congrés no's permeti l'ús de la llengua catalana, la qual es tan antituberculosa com qualsevolga altra. Entre'ls cent cinquanta temes y els 1.500 discursos que pel cap més baix s'hauran pronunciat, be s'haurien pogut reservar a la nostra llengua un parell de temes y una dotzena de discursos. Ens sembla que no's pot demanar menos.

Val a dir que corren rumors de que l'exclusió de la llengua catalana en les tasques del Congrés es deguda a la por de que'l doctor Martí y Julià demanés la recatalanisació de la tuberculosis, y de que'l doctor Puig y Sais, al parlar de la tuberculosis pulmonar, l'anomenés, en bon català, tuberculosis *freixural*, es a dir, de les freixures, que axís se'n diu dels pulmons en la parla indígena del nostre país. Nosaltres no garantisem la veracitat d'aquet rumor, però el recullim, com acostuma a fer certa premsa diària ab els rumors y ab altres coses.

Hi ha gent que mal-parla dels advocats y de la seva labia. L'advocat—se diu—es un home que s'esbrava en discursos. Y del metge, ¿què'n direm? Pot dirse'n que es un home que s'esbrava en discursos... llegits. Perquè, del mal el menos, els advocats acostumen a parlar de cor, ab discursos *enteros y pronunciados*. Els metges, llevat d'un petit nombre que té facultats oratories, escriuen el discurs, desenrotllen els temes y després, solemniament, els llegeixen. Està clar que la llarga lectura no l'escolta ningú. Això, que, per lo vist, no saben encara els metges, ho sabien ja fa anys els organitzadors dels Jocs Florals, que decidiren no llegir en la festa dels Jocs els treballs en prosa. Poesies y prou. Si algun metge dels que formen l'exèrcit dels 2.000 congressistes hagues fet una cartilla en vers contra la tuberculosis, hauria obtingut un exit gros. Una serie de consells higienics, disposats a l'estil dels *Cent conceyls del Conceyl de Cent* obtindrien una immensa popularitat y tindrien tanta eficacia profilàctica y terapèutica (també en sabem, nosaltres, de fermologia mèdica) com els cent cinquanta temes del Congrés.

WIFRED

Com més amics més clars

Aquets dies tot se torna parlar y més parlar, entre radicals, d'actituts extremades en contra de certs regidors, els senyors Serrallara y Mir notablement.

El poble radical diu si farà o deixarà de fer, en el sentit d'obligar an aquets correligionaris seus, que consideren tebis o propensos a l'apostasia, a que llaurin dret d'una vegada.

En altre lloc d'aquet número deixem ben consigna't el nostre parer respecte de la conferencia del senyor Guerra del Río, que tant enrenou ha produït.

Afegim, no més, que als carrecs formulats contra els regidors que podriem dirne cismatics ha d'afegirsehi el que suposa el fet de que l'enemic tingui pera ells tota mena de complacencies y els tracti ab extremada afabilitat.

Es de notar, respecte d'aquet particular, que en el número corresponent al dia 13 dedicava *El Poble Català* boy dugues columnes a presentar al maquiavelic *ambo* regidorenc com a víctima del resto dels seus companys.

El Poble, que en lo de defensar als senyors Serrallara y Mir se corregué el dia 13 una mica massa, modificà quelcom la seva actitut dos dies després.

No aixís *El Diluvio*, convertit públicament en orgue del senyor Mir. En unes insubstancials parrafades d'aquella prosa pintoresca que es patrimoni d'en Costa y està a punt d'heredar en Batlle, deia *El Diluvio*, parlant del senyor Serrallara, a qui, al igual que an en Mir, califica ab el dictat graciós de «*concejales de buena voluntad*», que «*los ataques dirigidos al señor Serrallara lo fueron por su conducta durante la estancia en esta capital de la infanta Isabel, conducta ajustada á la de un caballero y de persona bien educada*».

Vaja, pleguem.

Per lo vist, y ab tal de poder atacar al contrari, res li faria al *Diluvio* veure com alguns regidors lerrouxistes ostentaven un escapulari en comptes de la venera.

Be està que s'ataqui la gestió dels regidors radicals, que han tingut la sort de no topar al Consistori ab una oposició digna d'aquet nom. Però confonentlos a tots plegats en l'atac, ja que, si alguns mereixen salvarse, no són aquets, ni de bon tros, els senyors Mir y Serrallara, que tantes simpaties compten en les redaccions dels colegues anomenats.

Es el nostre parer el de que no cab, per odi que's tingui a la majoria lerrouxista, l'aixecar als senyors Serrallara y Mir en concepte de moralisadors...

Y defensarlos o ferlos el joc, baldament sigui indirectament, es, senzillament, tocar *el violón*.

Aixís. Ni més, ni menos.

JUST

POESIES D'AMOR, per Xavier Viura.—«Tinc el cor trist...» se llegeix en una de les primeres poesies de l'aplec, y, efectivament, una tristor morada com la corbata de l'autor domina en tot el llibre; una tristor de *rostre ideal* y una gravetat de capella protestant que'ns retrata física y moralment al nostre jove y ja mistic poeta.

Més d'un centenar de composicions tan tristes com la de *cor trist* consten en el volum, y totes elles estan inspirades per aquesta *flama del goig* que se'n diu pecat d'amar... sense posseir, y totes elles ens les presenta en Xavieret saturades d'un perfum cast, subtilment saborós a l'ànima com la llet esterilizada ho es al paladar. Però ell, l'autor, perfecte *marchand de bonheur*, ha xuclat la mel a besades de versos coixos, ab tanta inconseqüència, entre les seves coneixenses femenines... y fins

masculines, segons se desprèn dels tres o quatre senyors que també tenen *poesies d'amor* dedicades en el llibre, que la mateixa inconstància ha ferit de mort a l'amor y el fons de l'obra se n'ha ressentit notablement.

Aquesta *veleïdad*, aquet papelloneig causant de la manca d'unitat inspiradora, es el més gros defecte del llibre més gruixut que ha escrit fins ara el genial poeta wagnerista. D'aquí ve que'l llegidor se desorienti sovint y acabi per creure que l'autor es un presumit y un infelís tan ple de bonesa y de tonteria, en el fons, que mala sort qui li vol mal y maliatsiga qui no l'estima. Aixís ho deuen entendre les seves nombroses muses, quasi totes filles de fabricants, y sinó girem full y anem llegint. Primerament ens diu que la dama inspiradora es *inconeguda*, però aviat se veu que'l poeta es un *me gustan todas* y resulta que les dames culpables són moltes y's diuen E. B., Emilia, Marfisa, Silvia, Elvira, Elisa, Clemència, Ernestina, Sofia, X., Zenobia, Joana, D. M., V., Rita, Maria, Carme, Caritat, B., y fins una que—valga'ns Apol!—se diu Ignasia.

Però, es que no hi ha res bo en el llibre d'en Viura...? Es clar que sí, y fora una injustícia passarho per alt.

En el llibre de versos d'en Viura hi han models de bona poesia com aquets:

In belle done oneste, atti soavi
Petarca
Tutti i miei pensier parlan d'amore...
Dante
Madame, autour de vous tant de grâce étincelle
Victor Hugo
O figure di tempi assai lontani!
D'Annunzio
Doux nom de mon bonheur
Lamartine
*Quod si me lyrieis vatibus inseres
sublimi feriam sidera vertice*
Horaci
*Les sanglots longs
des violons...*
Verlaine
*Sobre el viejo piano
una sonata espera—caricias de su mano*
Villaespesa

Models de bona poesia estrangera que serveixen de lema a algunes de les composicions, lo qual ens prova que en Viura es amic de cites y ens revela, ademés, que coneix moltes llengües mortes y algunes de vives.

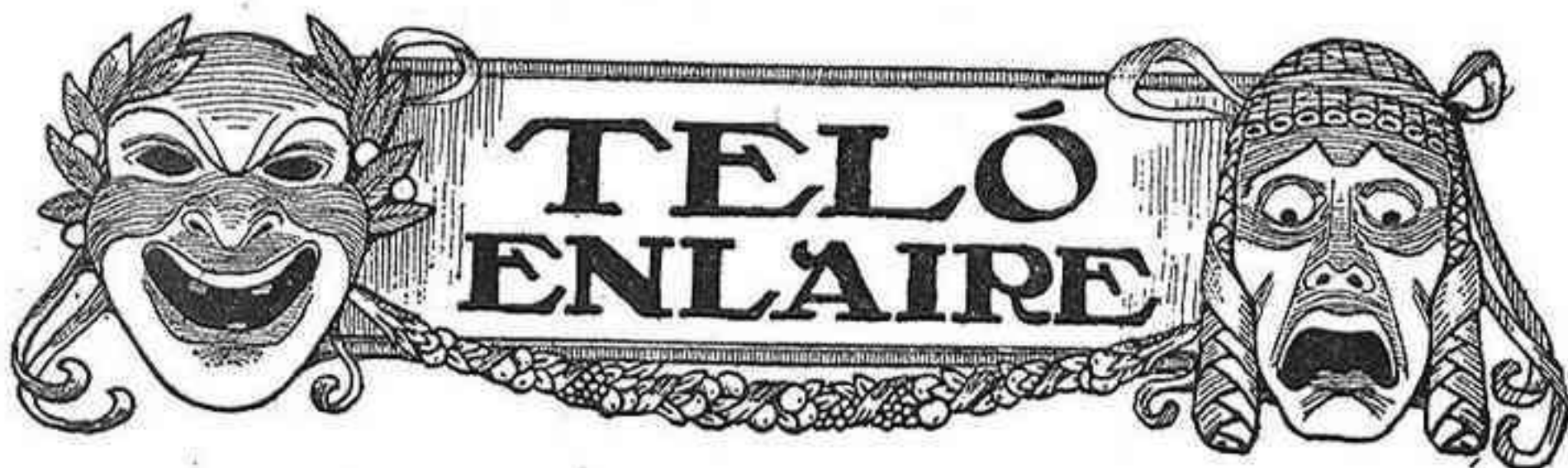
La gran equivocació, el gros erro del cantor epic de Versailles es l'haver donat aquet recull de versos a la nova «Biblioteca Amor y Lletres»; no perquè'l titol no hi escaigui, no, que ell d'amorós n'es molt, y d'enlletrat bastant més que en Grau Delgado; l'erro està en que aquesta publicació's regeix per un reglament quin primer article diu aixís:

«El fi d'aquesta Biblioteca es publicar obres de joves *mancats de medis*.»

Y això, amic *Javieritu*, la veritat, fa molt poc honor a ta aristocràtica levita...

Valents comentaris hi farà el teu estol d'admiradores burgeses!

SEPT SCIENCIES

PRINCIPAL.—*La manta* es un quadro dramatic en un acte inspirat en un assumpte de tothom conegut. Això no fora res, encara, si l'obreta, considerada teatralment, fos una troballa artística o un joiell literari... Però, ai, que al senyor Pous (Josep Maria) no l'ha cridat el deu de l'art per aquets viaranys, reservats únicament als escullits que saben dir coses ben dites y emocionarnos ab trassa. Llàstima de la discreta feina que hi dedicaren en Viñas y demés artistes.

El curandero nou, sainet d'en Ramon Ramon, fou estrenat a darrers de la setmana passada. Es un quadro falsament condensat de tot lo que ideològicament passa en el drama *En Joan dels miracles*, de l'Iglesias, ab una petita variant en la *moraleja*. Si una obra pogués triomfar per la gracia d'un tipo o dos,

aquesta d'en Ramon hauria assolit un bon exit degut a lo ben dibuixats que són els personatges interpretats per la Morera y en Capdevila. Però s'ha de confessar que, en els restants, no hi ha pas estat afortunat aquesta vegada l'autor de *El carro del vi*, com no ho ha estat tampoc en el dialleg, empedrat de xistos de dubtosa originalitat els uns y d'excessiva ingenuïtat els altres.

L'interpretació, no més que regular.

Pera demà, dissabte, s'anuncia l'estrena de la tragedia d'en Guimerà *Andrònica*. Tant de bò aquesta senyora tinga una gracia amagada o al descobert, d'aquelles gracies que desperten als ensopts y proporcionen exits y diners. Amen.

ELDORADO.—En Vièrgol, el popular autor de *Las bribonas*, ha provat de tocar un altre gènere que li pot donar més bon nom però que segurament li proporcionarà menos trimestres. Se tracta ara d'una comedia en dos actes, seriosa, sentimental, desenrotllada, dintre un ambient de sàtira filosòfica a la manera d'en Benavente. El seu titol es *Los vencidos* y, per més que l'idea general no es massa nova, l'argument està portat ab molta trassa y an això mateix es degut que l'interès no decaigui un moment. Ab franquesa parlant, l'unic defecte que hi trobem es una gran desigualtat en el to; y creiem sincerament que, rebaixades algunes escenes ploraneres y suprimits alguns xistes d'a-

CAS DE CCNCIACIA

—¿Y doncs, que no han comensat a matar, encara?

—No, senyor. El gremi espera la resolució que'l Govern pendrà sobres la pena de mort.

quells que, més que xistes, són jocs de paraules, l'obra guanyaria molt.

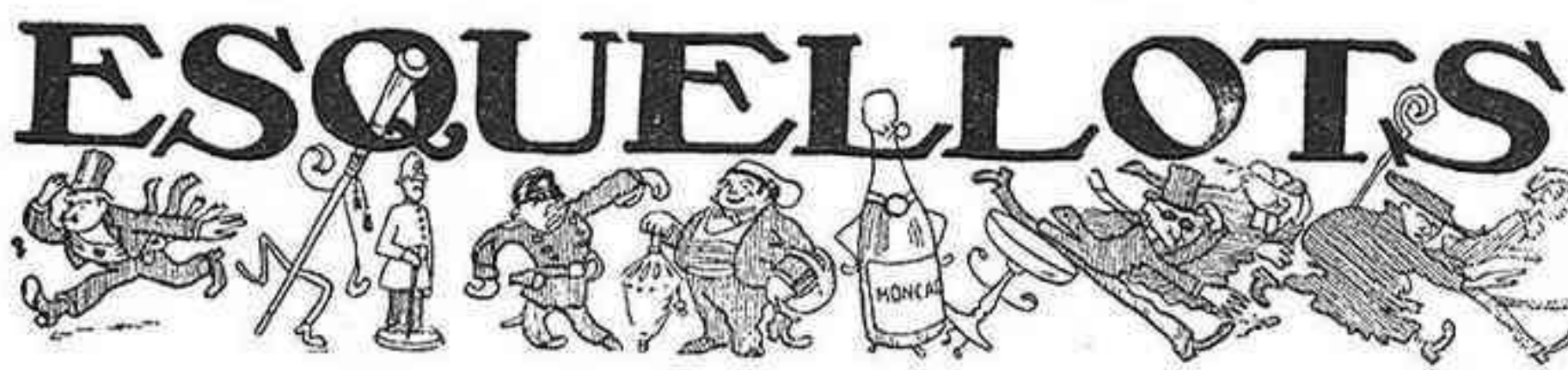
Els actors presenten un conjunt que no passa de discret. La Suárez y en Mendiguchia molt be.

NOVETATS.—Els que no han sentit cantar *L'Aiglon* per la companyia Dufrene no saben pas lo que es patir. Diem cantar, perquèls artistes dramatics francesos, quan declamen, ho fan ab tal monotonía, tan enfàticament, que sembla que cantin un *responso*. L'obra d'en Rostand es un drama historic que aquí no pot fernes fred ni calor; més que drama es un poema pera ser llegit. Aquells versos majestuosos, plens d'ampulositat, no casen ab el teatre quan no van acompanyats d'una aparatosa presentació escènica y d'una interessant acció. Per desgracia, en *L'Aiglon* que'ns varen donar els simpatics veïns no hi varem saber veure res de tot això.

Després de la representació del teatre Sara Bernhardt vingueren dues representacions de *La vierge folle*, y allò ja va ser un'altra cosa bastant més passadora. Els actors encara cantaven, poc o molt, però ja's deixaven entendre millor. Del drama ja'n tenen noticia; es una obra vigorosa, moderna, molt intensa y molt teatral. La Blanche Dufrene (*Fanny*), que no es una gran artista però sí una bona actriu, va ferse aplaudir, y fins, en alguns passatges, ovacionar en companyia de l'exquisida *verge folle*, quin paper anava a carrec de Mlle. Cornion, una ingenua deliciosa. Dels demés intèrpretes, sobre tot dels mascles, direm que apart d'això del saber vestir, que això ningú'ls hi nega, haurien d'anar a aprendre a cà'l *Romea*.

TÍVOLI.—Durant la present setmana han continuat representantse els *grans exits* de *El país de las hadas* y *Lorenzín*, y s'ha estrenat una sarsueleta titulada *La gran xarada*, que no es tal xarada, doncs tot seguit se veu que es un bunyol dels grossos; més val no dirne res més; suposem que tindran més sort ab el *Gloria in excelsis*, d'en Sinesio Delgado y música d'en Vives, que anuncien pera molt prompte.

L. L. L.

Cohibida pel caracter melodramatic, ratllant en lo tragic, que la cosa ha pres, L'ESQUELLA, publicació humorística y festiva, quasi no s'atreveix a pendre cartes en el vidriós assumpte de la nena de l'Assil de Santa Isabel.

Unicament, portats del nostre altruisme, ens permetrem fer una petita observació, que desitjariem fos apreciada en lo que valgui.

Si es cert lo que diuen els diaris de que en el reduit domicili de la pacient hi ha, ademés, un nen que té el tifus, ¿com les autoritats no posen terme al constant visiteig de que, segons sembla, es objecte la casa del passeig del Cementiri?

¿Esperen, tal vegada, a que'l tifus s'encomani als generosos visitants, y que lo que avui no es més que un drama de familia se converteixi en drama de barri o de ciutat?

Bo es que'l sentiment popular fassi el seu curs; però, en benefici dels mateixos interessats, procuri's també guardar a l'higiene y a la profilaxis, senyores molt delicades y molt susceptibles, els deguts respectes.

Y ara, una advertencia.

Si aquesta senzilla indicació pot fer neixer en el public la més lleugera sospita de que som vaticanistes o instruments de la *calle de Caspe*, estem disposats a retractarnos de tot lo dit, y fins ens sentim capassos d'aplaudir a les autoritats que ab tanta encantadora desidia exposen a Barcelona al terrible perill d'una epidemia tifoidea.

Ab el proposit de demostrar la necessitat d'abolir la pena de mort, va publicar l'altre dijous el nostre estimat confrare *La Publicidad* un ramellet d'opinions, extretes de les obres d'alguns escriptors ilustres, especialistes en la materia.

Totes elles, com ja's pot suposar, són convincentes y deci-

sives, però la que més fonda impressió ens ha causat es aquesta, que copiem textualment:

«Admitir que haya naturalezas tan perversas que coloquen á la sociedad en el calle, por tanto, consistir más que en la pena de muerte, equivale á decir, se da muerte á un hombre para librarse de la fatiga de vigilarlo y de ponerlo en situación de que no pueda hacer daño.

HUMBLET.»

En efecte; davant d'aquesta argumentació, no hi ha més remei que baixar el cap.

Y... deixarho correr.

Com no deuen ignorar, la sessió inaugural del Congrés de la Tuberculosis va tenir lloc diumenge al Palau de la Música Catalana.

Per allà a tres quarts d'onze del matí tot era entrar metges y més metges al sumptuós hostatge del carrer més alt de Sant Pere.

Un senyor que passava, tot intrigat, và dirigir-se a un veí:

—¿Que potser hi ha algun malalt *grave*, aquí, a l'Orfeó, que veig que hi entren tants doctors?

—Sí, senyor... *Els segadors*, segurament... En Millet deü haver demanat consulta.

En Juandó està entusiasmat perquè li ha sortit un nou protector que li ofereix diners y energies personals.

—Ab uns quants com aquet—diu l'autor del *Flugilario ó Multiptero*—el meu colossal invent passaria aviat de projecte a realitat.

Què esperen, els rics?

No comprenem la desconfiansa a un home que està disposat a sacrificar-se per la ciencia... ab exit segur.

Però, es lo que deia un capitalista:

—Jo tinc an en Juandó per molt bona persona, però, ja veurà... Ell demana diners pera volar... y si, quan els té, vola?... Com li anem al darrera, nosaltres?...

El senyor Ramoneda, aquell regidor de l'Esquerra que, junt ab els senyors Marial, Tauler y Forcada, va votar a favor del monopoli de les escombraries, tan combatut per tots els elements sans de la ciutat, insisteix en el seu divertit proposit de convertir en taules de florista les faroles elèctriques del passeig de Gracia.

¡Pobre senyor!...

Ja pot posar flors allà ont vulgui, ja...

La mala olor que d'aquell famós contracte, negoci, o lo que sigui, 's desprèn, continuarà sentintse del mateix modo.

L'ex-governador Antúnez s'ha presentat a cà'l Bisbe a recullir un *mundo* ple d'alhajes, insignies y condecoracions que feia vintidós anys hi tenia dipositades.

Don Lluís degué pensar en lo que podria succeir si's repetissin els fets de Juliol y degué dirse:

—Lo que no passa en vintidós anys pot passar en un minut...

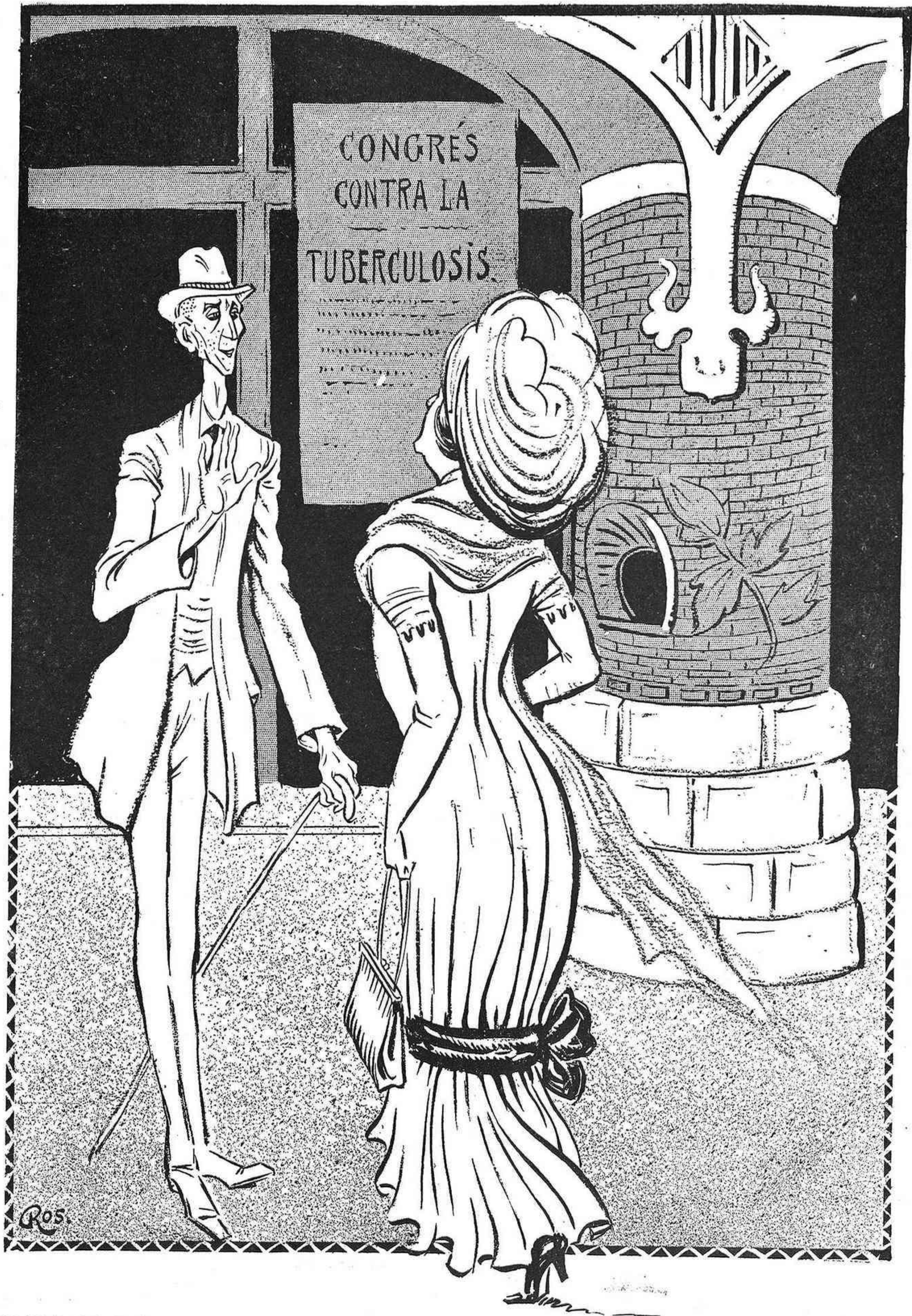
Y ja ho diu el ditxo:

Más vale pájaro en mano, que un mundo... a cà'l Bisbe.

En el Congrés lliurepensador celebrat a Belles Arts, el conseqüent regidor senyor Figueras va demanar l'expulsió de les Germanes de la Caritat que presten serveis en els hospitals, substituintles per enfermeres laiques.

Un congressista que'ns explicava l'alcans y transcendencia d'aquesta proposició, condensava el seu pensament en una frase tan justa com graciosa.

CONGRESSISTES

—Ont va, senyora? Si vostè no ho necessita venir aquí, que està molt revinguda...
—Déixiho anar. Jo vaig a matar l'estona allà ont crec que m'han de fer passar un rato divertit...

—El nostre ideal—deia—es que a la porta dels actuals establiments benefics poguem posarhi aquet lletrero:

«Hospital á la moderna, servido exclusivamente por camareras.»

¡Sambomba!...

Al saló de conferencies de l'Ajuntament s'apuntava l'altra tarda - y consti que la frase es d'un prohóm radical—la possibilitat de que qualsevol dia els regidors lerrouxistes se vegin obligats, pels seus propis correligionaris, a sortir de la Casa Gran pel balcó.

Si'l terrible profeta ens ho permetés, li fariem una pregunta: ¿Tardará gaire temps a realitzar-se aquesta millora?

L'altre dia's va calar foc al carrer de la Providencia.

L'endemà, un diari, acabava l'informació dient:

«Se ignora si el incendio fué casual ó intencionado.»

Ja es ignorar!

No va ocórrer el sinistre al carrer de la Providencia?

Doncs, per força havia de ser providencial.

Homicidis, fraticidis, parricidis, infanticidis..., demanin.

En pocs dies la crònica negra de Barcelona ha registrat dues dotzenes de crims repugnants.

Abans, aquestes coses solien passar al fort de l'estiu, en plena canícula. Ara, no; ara, segons se veu, la bullida's va retrassant considerablement,

En quin país vivim, Senyor!

Ja té raó en Bula:

—No sols l'esperit..., fins la sang se'ns torna retrògradal!...

Un escombriaire fa parar el carro a la Plassa de Sant Jaume y entra tot determinat a les Cases Consistorials.

El comandant Mendiola'l detura:

—Ont vas, noi?

—Ai ail!... A buscar les escombreries, com de costum... Que no hi ha res pel cabas?

—Sí, però ara tenim compromís ab en Marial... Ell se les emporta totes.

Aquet telegrama es d'El Progreso:

«Al llegar al campamento los revolucionarios muertos colocáronse en artísticos túmulos mientras se hacían salvas de honor.»

Morts que ells mateixos se coloquen?

Això vol dir morts que caminen.

Per força han d'esser lerrouxistes.

A la galeria del Fayans Català s'hi ha obert una Exposició de Dalies.

De Dalhias, diu en Segura,

Veiam si per primera vegada a la vida els plats y olles del Fayans tindran alguna aplicació.

Advertim al fulano que ha intentat fernes empassar una carta usurpant les inicials d'una persona aludida per nosaltres en un esquellot de dues setmanes enrera, que sorprendre'ns la bona fe no es tan facil com se creu.

Ja ho veurà llegint aquestes ratlles.

Més encara. Li advertim que li hem vist la de sota, que'l joc li ha sigut descobert, y que a la segona deixarem de banda escrupuls ignoscents que ara ens priven de pararli els peus.

Entès?

QUENTOS

Som al Juny, mes de les carbasses; y l'escena passa en un examen de Dret canonic.

—¿Qué nombre se les da á los hijos, cuando el padre ó la madre han contraído votos?

L'alumne, assegurantse de la pregunta:

—Quiere usted decir al hijo de un cura ó de un fraile?...

—Sí, señor...

—Pues á esos se les acostumbra á llamar *sobrinos*.

La senyora entra a la cuina, tota sofocada:

—Noia... Això no pot anar... En lo que va de mes l'import de la *vajilla* que m'ha trencat puja molt més que lo que vostè guanya.

—No més hi veig que una salvació...—interromp la minyona.

—¿Quina?

—Que m'apugi la soldada.

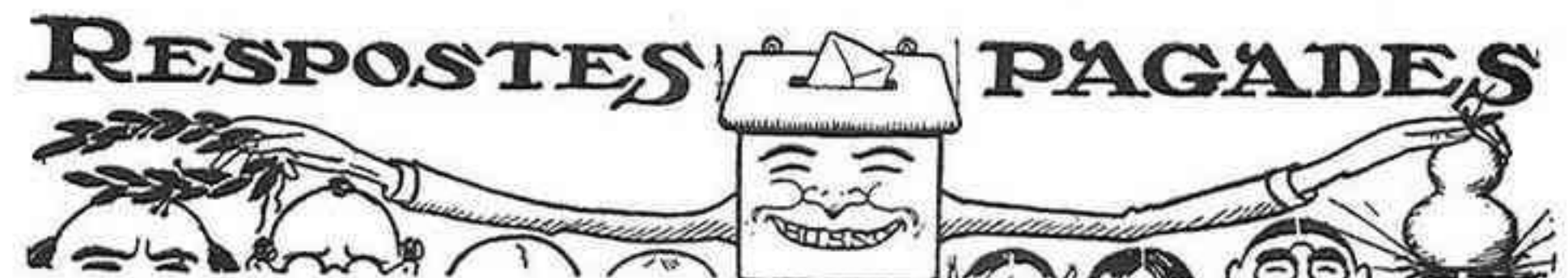
Un pobre senyor que pateix d'insomni envia a cercar el metge:

—Ai, doctor! Qualsevol cosa'm desvetlla... El miolar del gat no'm deixa dormir en tota la nit.

—Això rai. Aquets polvos són el gran remei.

—Com els haig de pendre?

—Oh, no'ls ha de pendre vostè. Els ha de pendre'l gat.

Raimundo Torrent: El seu dibuix es massa ingenuu. Hi hauria qui li diria que es *excessivament modernista*, però an aquets no se'ls cregui, que li volen mal.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Hi donarem un repas y, lo que vagi, anirà.—A. G. B.: Entra en cartera pera esperar un determini del Suprem.—Eudalt Sala: L'epigrama, si es nou, pot anar. Lo altre no.—Laure F.: No'ns convé.—R. A. (a) Pau de les Calses Curtes:

Encara que t'esgarrifis
no vui, per xò, que m'agafis...
No't publico'ls epitafis
perqué dels lectors no't rifis.

Y perdoni la franquesa del tu, però'l consonant m'hi ha obligat. La xarada està molt be.—Josep Sadurn Mas de los Valls: Crec que s'aprofitaran. Per si de cas, entren al caixó de les conserves.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:

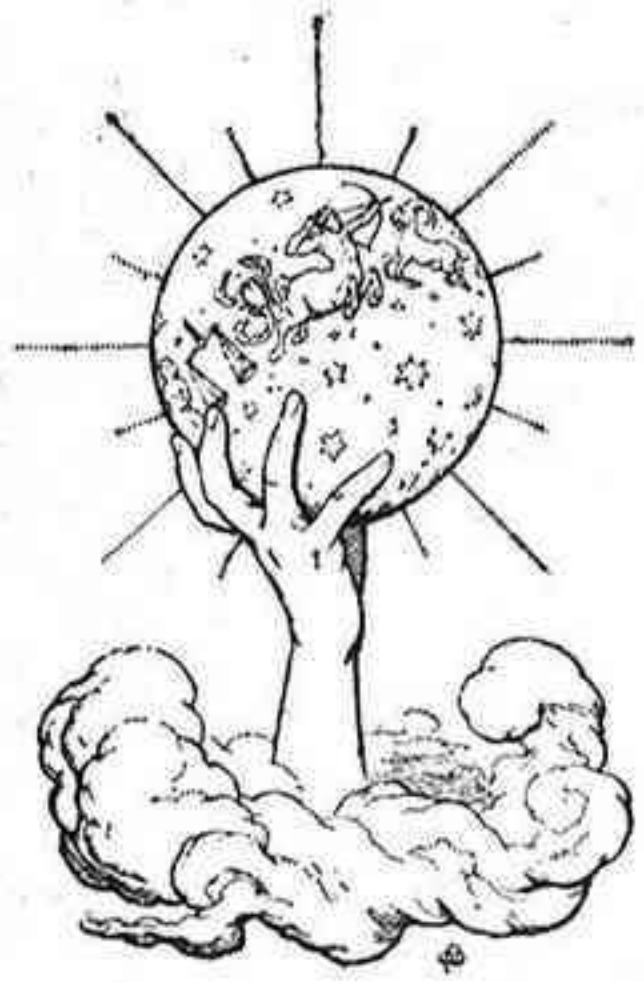
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:

Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Dentro de pocos días se pondrá á la venta

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1911

(AÑO IV DE SU PUBLICACIÓN)

EL AÑO EN LA MANO PARA 1911

PUBLICARÁ: Historia del año en España, en América y en el Extranjero. - Agricultura práctica. - Inventos y descubrimientos. - El año astronómico. - El año religioso. - El año judicial. - La cocina moderna. - Ferias y fiestas. - Abreviaturas comerciales. - Dirigibles y aeroplanos. - Los nuevos acorazados. - Muertos ilustres. - Centenarios célebres. - Exposiciones: Seattle, Bruselas, Buenos Aires. - El cometa de 1910. - El cometa de Halley. - Ganaderías españolas de reses bravas. - Los cuadros de Goya. - La armería real. - Procesos célebres. - Historia. - Variedades. - Literatura. - Los ritos católicos. - Cuba: Su geografía é historia. - Exploraciones. - Los jefes de las naciones. - Música, etc., etc.

IMPORTANTES REGALOS á los compradores de

EL AÑO EN LA MANO

Participación en un billete entero de la **LOTERÍA DE NAVIDAD**

EL AÑO EN LA MANO es el único en España que publica su texto y grabados completamente originales

EL AÑO EN LA MANO se venderá como siempre

Encuadernado en cartoné	Ptas. 1'50
Encuadernado en lujo, tapas oro y relieve	» 2

El número que ve de

L'Esquella de la Torratxa

estará en gran

part dedicat a la

FESTA DELS MORTS

NOTA. - Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

FIGURES CLERICALS

EL PARE SERRACLARA. (De la Companyia de Lerroux.)